

YABANCI DİL DERSİNDE YETKİNLİK YÖNELİMİ

Ahmet KÜÇÜK¹

Özet

Son yıllarda yabancı dil öğretimi ile ilgili olarak gerek ilk orta ve yüksek eğitim kurumlarında gerekse diğer eğitim kurumlarında bir çok açıdan yeni yönelimler ortaya çıkmıştır. Bu gelişmelerin en önemli etkeni Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında oluşturulan Avrupa Ortak Dil Öğretim Projesi dir. Ortaya çıkan yenilikler her zaman beraberinde bazı tedirginlikleri de beraberinde getirir. Bu tedirginliklerin başında ortaya konan bu yeni projenin ülkemizde yabancı dil derslerinde uygulanan yabancı dil müfredatı ve bu müfredatın uygulanışı ile ilgili ne tür değişiklikler ortaya çıkaracağı yönünde olmaktadır. Yabancı dil müfredatı tamamen değişecek mi ? Değerlendirme kriterlerinde nasıl bir değişiklik olacak ? bu yeni yaklaşımın eğitimciler ve öğrenciler üzerinde ne tür somut etkileri olacak ? Araştırmanın amacı bu sorulara biraz olsun açıklık getirmek ve yabancı dil dersinde yetkinlik yöneliminin ne anlama geldiğini ve bu yeni yaklaşımın yabancı dil dersine katacağı somut olanakların ve iyileştirmelerin neler olabileceğini ortaya koymaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Yetkinlik , Eylem odaklı eğitim , değerlendirme

COMPETENCY-BASED LANGUAGE TEACHING

Abstract

In recent years new orientations have come forth in many aspects regarding foreign language teaching either in elementary and higher education institutions or in another educational institutions. The most important factor in those developments is European Common Language Project that is constituted in 2001. Novelities that come along are always including some apprehensions. What kind of changes would be brought about by implementing this new project in our country in regard with the foreign language curriculum implemented in foreign language classes is the leading concern. Will foreign language curriculum be changed completely? What kind of changes will be made in evaluation criteria? What kind of tangible effects of this new approach will have upon trainers and students? The purpose of this study is to make clear those questions to some extent and to propound what does mean the competency orientation in foreign language classes and the tangible opportunities and improvements of the new approach to be contributed to foreign language classes.

Key Words: Competency, Action Oriented Education, Evaluation

¹ Bayburt Üniversitesi, akucuk.bayburt.edu.tr

GİRİŞ

Yetkinlik tanımını yaparken yabancı dil öğretimi ile ilgili temel kaynaklara baktığımızda çok geniş kapsamlı bir tanımlama ile karşı karşıya kalıyoruz. Bu tanımlamada yetkinlik , bilgi , beceri , yetenek , tutum ve motivasyon gibi konuları içermesinin yanı sıra niyet, istek ve sosyal yönleri aynı zamanda da deneyim ve somut eylem gibi konuları da içersinde barındıran çok katmanlı bir olgu olarak anlaşılmaktadır.

(CASPARI et al. 2008: 166)

Bu açıdan bakıldığında yetkinlik, dilsel veya karşılıklı etkileşim durumlarında iletişimsel ve kültürlerarası davranış yeteneği gösterebilme anlamına geldiği gibi, yabancı dil ve kültürlerarası davranış yeteneğini edinmek için gerekli bilgi ve eylem tabanını da önkoşul olarak koymaktadır.

“Dil öğrenmeyi de içine alan dil kullanımı, hem genel anlamda yetenekler hem de özel olarak iletişimsel dil yetenekleri geliştiren bireyler ve sosyal aktörler olarak şahıslar tarafından gerçekleştirilen eylemleri kapsar. İnsanlar, görevleri yerine getirmek için en uygun görünen stratejileri harekete geçirerek, spesifik alanlardaki temalarla ilgili metin üretme ve/veya almaya yönelik dil süreçlerini içeren dil etkinliklerine katılmak için çeşitli bağlamlarda ve şartlarda ve çeşitli sınırlamalar altında ellerindeki yeteneklere başvururlar. Katılımcıların bu eylemleri yönetmeleri sonucunda yetenekleri ya pekiştirilmiş olur ya da değişikliğe uğrar”. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (2001: 21)

Yukarıda ifade edilen farklı boyutların bütün dil kullanım ve öğrenim biçimlerinde birbirleriyle bağlantılı olduğu kabul edilecek olursa, o zaman her dil öğrenim ve öğretim işinin bir bakıma bu boyutların her biri ile yani stratejiler, görevler, metinler, bir bireyin genel yeterlikleri, iletişimsel dil yeterliği, dil etkinlikleri, dil süreçleri, bağlamlar ve alanlar ile ilgili olduğu anlaşılır.

İletişimsel yaklaşımı benimseyen dil öğretiminde ön plana çıkarılan işlevsel eğitim becerilerine (dinleme – anlama, okuma – anlama, yazma, konuşma becerileri) ek olarak sınıf içinde yetkinlik yönelimi alıştırmalarına önem verilmektedir. Bu alıştırmalar bireyin sosyal ortamlarda karşılaşabileceği dilsel veya kültürlerarası problemleri ya da görevleri çözebilme yetisini kazanmasına yardımcı olması açısından önemlidir. Bu tür alıştırmaların sınıf ortamında gerçekleştirilmesi öğretme ve öğrenme aktivitelerinde ve ders materyallerinde değişiklikler olacağı anlamına da gelmektedir.

Yabancı dil öğrenen bireylerin genel yetenekleri ilk defa Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni de alt beceriler şeklinde tanımlanmış ve yetenek düzeyleri belirlenmiştir. (CASPARI et al. 2008: 164).

Buna göre dil öğrenci ve kullanıcılarının genel yetenekleri özellikle bilgi, beceri ve varoluşçu yeteneklerinden ve öğrenme yeteneklerinden oluşur.

Bilgi derken kastedilen açıklayıcı bilgi deneyimden kaynaklanan bilgi (ampirik bilgi) olarak ve daha resmî öğrenimden kaynaklanan bilgi (akademik bilgi) olarak anlaşılır. Bütün insan iletişimi, dünya ile ilgili paylaşılan bilgiye dayanır. Dil kullanımı ve öğrenimi söz konusu olduğunda, bilgi sadece doğrudan dil ve kültüre ilişkin değildir. Bilim ya da teknik eğitim alanında akademik bilgi ve profesyonel alanda akademik ya da ampirik bilgi, bu alanlarla ilgili yabancı dil metinlerinin algılanması ve anlaşılmasında önemli rol oynar. Kamu alanında ya da özel alandaki günlük yaşamla (günün planlanması, yemek vakitleri, taşıma, iletişim ve bilgi araçları) ilgili ampirik bilgi de yine aynı şekilde yabancı dilde dil etkinliklerinin yönetimi için çok gereklidir. Dini inançlar, tabular, kabul edilen ortak tarih, vb. gibi başka ülke ve bölgelerdeki sosyal grupların sahip olduğu paylaşılan değer ve inançlarla ilgili bilgi de, kültürler arası iletişim için çok önemlidir. Bu çok çeşitli bilgi alanları, bireyden bireye değişir. Bir kültüre ait ama aynı zamanda daha evrensel parametre ve sabitlerle ilgili olabilirler.

Kültürlerarası beceriler ve uzmanlık alan bilgisine (intercultural skills and know-how) bakacak olursak bunlar şunları içerir:

- Kaynak kültür ve hedef kültürü birbiriyle ilişkilendirebilme becerisi,
 - Kültürel duyarlılık ve diğer kültürlerden insanlarla ilişki kurmada gerek duyulan stratejileri saptayabilme ve çeşitli stratejileri kullanabilme becerisi,
 - Kaynak kültür ve hedef kültür arasında kültürel aracılık rolünü yerine getirebilme, kültürler arası çatışma ve yanlış anlamının üstesinden gelebilme becerisi,
 - Günlük ilişkilerin üstesinden gelebilme becerisi.
- Öğrencilerin iletişimsel etkinlikleri sadece bilgi, anlama ve dil becerilerinden oluşmamaktadır.

Tutum, güdüleme, değer, inanış, bilişsel tip ve kişilik tipleriyle ilintili kişisel etmenler de bu etkinliğin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu etmenler varoluşsal yetenek başlığı altında ifade edilmektedir.

Bunlar ;

1. Tutumlar, örneğin;
 - Yeni deneyimlere, diğer insanlara, fikirlere, toplumlara ve kültürlere açık ve ilgili olmak,
 - Kendi kültürel bakış açısını kültürel değerler dizgesi ile bağıntısallaştırmaya isteklilik,
 - Kültürel farklılıklar karşısında geleneksel tutumlardan uzak durma becerisi ve isteği.
2. Güdüleme;
 - İçsel/dışsal,
 - Instrumental / bütünleyici (integrative)
 - Bireyin iletişim kurma gereksinimi olan iletişimsel güdü
3. Değerler, örneğin etik ve ahlâki.

4. İnanışlar, örneğin; dini, ideolojik, felsefi
5. Bilişsel tipler, örneğin;
 - Uzlaşıcı / uzlaşmaz
 - Bütüncül / çözümsel / bireşimsel
6. Kişilik etmenleri, örneğin;
 - Konuşkan / sessiz,
 - Girişken / utangaç,
 - İyimser / kötümser,
 - İçer dönük / dışa dönük,
 - Uyumluluk / uyumsuzluk
 - Suçluluk duyma / aşırı suçluluk duyma / suçluluk duymama
 - Korkmama ya da utanmama
 - Katılık / esneklik
 - Açık görüşlülük / dar görüşlülük
 - Doğallık / öz denetleme
 - Zeka
 - Titizlik / dikkatsizlik
 - Ezberleme becerisi
 - Çalışkanlık / tembellik
 - Başarma hırsına sahip olma / yoksun olma
 - Özbilince sahip olma / olmama
 - Kendi kendine yargı ve hareket becerisine sahip olma / olmama
 - Özgüven duyma / duymama
 - Kendini beğenme / beğenmeme

Tutum ve kişilik özellikleri dil kullanıcısının / öğrenenin sadece iletişim-eylemlerdeki rollerini değil, aynı zamanda öğrenme becerilerini de büyük oranda etkiler. Hem tutumları hem de farkındalığı gerektiren “Kültürlerarası kişiliğin” gelişmesi çoğu kişi tarafından başlı başına önemli bir eğitsel amaç olarak görülmektedir. Bu konuyla birlikte;

- Ne dereceye kadar kişilik gelişiminin açık bir eğitimsel hedef olabileceği;
- Etik ve ahlaki bütünlük içinde kültürel göreceliğin nasıl bağdaştırılacağı;
- Hangi kişilik özelliklerinin yabancı ya da ikinci dil öğrenim ve ediniminin kolaylaştırıcı, hangisinin zorlaştırıcı olduğu;
- Kuvvetli yanlarını geliştirme, zayıf yanlarının üstesinden gelmede öğrenenlere nasıl yardım edilebileceği;
- Kişisel farklılıkların getirdiği zorluklar ile eğitsel sistemler arasında bir uyumun nasıl sağlanabileceği; ortaya çıkan bazı önemli etik ve eğitsel konulardır.

Yabancı Dil Dersine Yansımaları

Yabancı dil yetenekleri ile ilişkin yukarıda belirtilen boyutlar yabancı dil dersinde kullanılarak yabancı dil öğretimi daha iyi düzeylere taşınabilir

ve daha verimli yabancı dil öğretimi gerçekleştirilebilir. Bu kısımda yetkinlik yönelimi yaklaşımının yabancı dil dersi üzerinde oluşturabileceği bazı temel etkileri açıklamaya çalışacağız. Bu yaklaşım ile işlenecek yabancı dil dersinin mekan olarak fiziksel özelliklerinin yanı sıra mental olarak da bazı değişiklikleri beraberinde getirmektedir.

“Yetkinlik yönelimi açısından sınıf öğretmen ve öğrencilerin önemli fikirleri birlikte ve derinlemesine araştırmakla meşgul oldukları entelektüel sorgulamanın merkezidir”

(Prawat 1992:357).

Öğretmenin Rolü

Yukarıda belirtilen değişikliklere paralel olarak öğretmenlerin rollerinde de yenilikler ortaya çıkmaktadır. Öğretmen artık öğreten , bilgiyi aktaran değil , öğrenmeyi öğreten bilgiyi edinme yollarını gösteren rehber konumdadır. Bilgiyi yapılandırarak öğrenme yabancı dil dersinin daha çok proje çalışmaları şeklinde oluşmasını sağlayacaktır. Bu çalışmalarla öğrenenler bilgiyi aktif bir katılımı bizzat uygulayarak kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılandırabilme olanağı elde edeceklerdir. Aynı zamanda değişik proje ödevleri ile öğrenciler yukarıda ifade edilen yabancı dil ile ilgili değişik yeteneklerini kullanarak geliştirme imkanı bulacaklardır.

“Yetkinlik yönelimi yaklaşımı öğretmen kontrolünün olmadığı, öğretmenin tamamen bir kenara çekildiği eğitimi değil, aksine öğrenme etkinliğinde öğrencileriyle anlamlı bir bağlam içerisinde bilgiye birlikte varan öğretmen rehberliğinde karşılıklı etkileşimin egemen olduğu, öğrencinin kişisel çıkarlarına ve ihtiyaçlarına duyarlı eğitim uygulamalarının genelini ifade eder” (Johnson, 2004: 73).

Dil öğretiminde amaç öğrencilerin dil öğrenmenin ne olduğu konusunda bilinçlendirilmeleridir. Bunu sağlamanın yolu ise öğrenen kişiye öğrenmenin yollarını gösterip içselleştirmesini ve böylece hayat boyu sürdürmesini sağlamaktır.

“Yetkinlik yönelimi yaklaşımı ilkelerine göre yapılan yabancı dil öğretimi kültürlerarası etkileşim ve iletişimin önemine inanan demokratik toplumları yaratma açısından da önemlidir. Yetkinlik yönelimi yaklaşımı çerçevesinde yetişen yabancı dil öğretmenlerinden kendi sınıflarında daha demokratik bir öğrenme ortamı yaratabilmeleri beklenir. Yabancı dil öğretiminde birçok becerinin yanı sıra kültürlerarası bilincin de önemli yeri vardır. Amaç kendisinin ve diğerlerinin farkında olan bireyler yetiştirmektir. Böylece bireyler arasında hoşgörü ve saygı sağlanacaktır” (Can, 2004).

Ders Materyali ve Ödevler

Yetkinlik yönelimine olan ilgi , eylem odaklı anlayışın yabancı dil

öğretiminde ağırlık kazanması ile büyük bir ivme kazanmıştır. Yetkinlik yönelimi anlayışı ile oluşturulan yabancı dil derslerinde öğretim ve öğrenme materyalleri artık çözümlenmesi gerekli sorun ve ödevlere yönelik olarak şekillenmektedir. Bu anlayış ile oluşturulan yabancı dil derslerinde müfredat ve ders materyalleri oldukça esnek ve özgürce şekillendirilebilir. Yabancı dil dersini ders kitaplarıyla sınırlandırmadan içinde yaşanılan bölgeye veya grup ve hatta bireylere özel ders etkinlikleri ile daha verimli hale dönüştürme olanağı yakalanmış olur. Sorun - çözüm odaklı öğrenme ile öğrenenler sorunların ve görevlerin çözümüne yönelik değişik çözüm yolları geliştirme ve daha bağımsız ve öğrenme odaklı bir şekilde çalışma fırsatı elde etmiş olurlar.

Bu çalışmalarla öğrenenler bilgiyi aktif bir katılımı bizzat uygulayarak kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılandırabilme olanağı elde edeceklerdir. Aynı zamanda değişik proje ödevleri ile öğrenciler yabancı dil ile ilgili değişik yeteneklerini kullanarak geliştirme imkanı bulacaktır.

“ Yetkinlik bağlamında yabancı dil öğrenme, öğrenenin kendiliğinden harekete geçen bilgi üreticisinin – yapılandırıcısının eylemidir. Yabancı dil öğrenenin de bu süreci gerçek ve karmaşık araç-gereçler üzerine kurularak öğrenenlerin dikkatlerini birlikte çalışmaya, yöneltmesi gerekir. Bu şekilde yabancı olan dili, temsil ettiği kültürü ve yabancı yönlerini öğrenene yakınlaştırmış ve daha tanıdık bir hale getirmiş olur. Öğrenenler, önceden hazırlanmış ünitelerle öğrenmek yerine gerçek araç-gereç ve materyallerle gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri durumlara hazırlanmış olurlar. Buna ek olarak öğreten, öğrenenlerin kendi özerkliklerini ve araç-gereç üzerindeki kontrollerini de desteklemiş olur”

(Brooks, 1999; Akt. The European Award for Languages, 2008: 6).

Hatalara ve Eksikliklere Yönelik Bakış Açısı

Yetkinlik yönelimi anlayışı açısından bakıldığında yabancı dil dersinde doğal olarak sıkça karşılaşılan ve çok iyi yönetilmesi gereken konulardan biride hatalardır. Öğretmenler hataları eğitim teorisi açısından farklı değerlendirip farklı tepkiler verebilirler. Kimi öğretmen hatayı doğru olanı öğrenmeye engel olan olumsuzluk olarak değerlendirir ve düzeltilmez ise yanlış olanın pekiştirileceği endişesi ile hemen düzeltme yoluna gider ve değerlendirme esnasında yapılan bu hataları da göz önünde bulundurur. Kimi öğretmen ise deneme yanılma ile öğrenenin daha etkili, ve kalıcı olduğu savından hareketle öğrencilerin performansları esnasında yaptıkları hataları görmezden gelir hatta akıcı konuşma yeteneklerini geliştirmek için hatanın bir geçiş dönemi olduğunu düşünür. Değerlendirme sürecinde ise daha çok öğrencinin aktif katılımını ön planda tutar.

Öğrenci açısından bakıldığı zamanda farklı tepkiler görmek mümkün. Kimi öğrenci öğretmenin hatayı düzeltmesini olumlu karşılarken kimi öğrenci

tam konuşma ortasında öğretmenin araya girip hata düzeltmesini konuşmasının akışını bozduğu ve hatta diğer arkadaşları karşısında kendisini gülünç duruma düşürdüğü gerekçesi ile olumsuz karşılar.

Aslına bakılırsa yabancı dil öğrenim sürecine iyi bir şekilde uyarılan hata düzeltme eylemi, öğrenenin iyi bir geri bildirim elde etme açısından önemlidir. Bununla birlikte hata düzeltme üzerine kurulu bir yabancı dil öğrenme yöntemi de öğrenen açısından zorluklar içerir ve daha da önemlisi öğrencinin motivasyonunu olumsuz yönde etkiler. Yetkinlik yönelimi yabancı dil dersinde gerçekleştirilen hata düzeltmenin anlamlı olabilmesi için öğrencinin yaptığı hataları kendisinin görmesini ve oto kontrol ile yine kendisinin düzeltmesine imkan sağlanmasını hedefler. Yabancı dil öğreniminin ilk aşamalarında öğrenen genellikle yaptığı hataların farkına varmaz. Bu ancak edinim süreci içerisinde gelişir. Genel olarak yabancı dil ile sözlü iletişim performansı gösteren bir öğrenciye hata yaptığı esnada müdahalede bulunmak doğru bulunmaz bunun yerine öğrencinin hatasını kendi başına düzeltmesini sağlayacak yöntemler devreye sokması sağlanır. Örneğin farklı ifade etme, zaman kazanma, dolaylı olarak ifade etme şeklinde olabilir. Öğretmen öğrencide bu yöntemlerin gelişmesini sağlamak için ; Ne demek istediğinizi tam anlamadım, şunu mu demek istiyorsunuz ...?, sizi doğru mu anladım gibi ifadeler ile öğrencinin hatasını kendi başına düzeltmesine katkıda bulunmalıdır. Ders esnasında öğrenenin yaptığı hatalardan hareket eden bir anlayış yerine yapabildiği ve yapabileceklerini ön planda tutan bir tutum sergilenmelidir.

O halde denilebilir ki yetkinlik yönelimi açısından öncelikle bakılması gereken öğrenenin yaptığı hatalara odaklanmak yerine onun neler yapabildiği ve yapabileceği üzerinde durmaktır. Bu aynı zamanda diğer başlık altında konu edilecek olan değerlendirme konusuna da yeni bir boyut getirmektedir.

Değerlendirme

Yetkinlik yönelimi açısından değerlendirme, öğrenme süreci içinde gerçekleştirilmelidir. Öğrenen bu süreç de yaşadığı edinimlerin farkında olması sağlanmalı yapabildiği ve henüz tam yapamadığı noktaların kendisi tarafından değerlendirilebilmesi sağlanmalıdır. Öğrenen kişiye açık ve net bir şekilde hedefin ne olduğu bildirmek, be hedeflere ulaşmada uygulanan ders örgüsünü açıklamak, hangi değerlendirme ölçütleri ile neden ve nasıl değerlendirme yapılacağını belirtmek bu yaklaşımın en önemli yeniliklerinden sayılabilir. Öğrenenlerin bu süreç içerisinde etkinliklerde gösterdikleri katılım ve sonuçlandırma gibi ölçütler değerlendirmede ön planda tutulmalıdır.

“Öğrencilerin dil bilgisini, sözcük bilgisini ve dil becerilerini ne kadar kullanabildiklerini

ölçmek amacıyla kısa testler ve ara sınavlar da değerlendirmenin bir parçasını oluşturmaktadır. Ancak öğrenenlerin sadece sınavlardan aldıkları

puanlar değil, öğrenme sürecinde yapmış oldukları tüm etkinlikler değerlendirilerek akademik başarılarına yansıtılmaktadır” (Kılıç, Karadeniz ve Karataş, 2003: 156).

“Yabancı Dil Öğretiminde ölçme ve değerlendirme yapılırken okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri „dilde dört beceri“ esas alınmalıdır. Bu durumda her birinde

farklı testlerin veya ölçme araçlarının kullanılması gereklidir” Demirel (1992: 132).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Dilbilgisi yapılarının ağırlıklı işlendiği ve öğrenenin adeta ders kitaplarının arasına sıkıştırıldığı geleneksel yöntemi tamamen dışlamamakla birlikte yetkinlik yaklaşımına baktığımızda bu yaklaşım ile işlenen bir yabancı dil dersinde en önemli amacın yabancı dili öğrenen kişinin sınıf ortamında edindiği bilgileri günlük hayatta karşılaştığı durumlara taşıyıp kullanabilme yetkinliğine erişmesini sağlamak olduğunu görürüz. Yani edindiği hedef dilin konuşulduğu toplumda iletişime girebilme ve karşı karşıya kaldığı sorunlarını çözebilme yetkinliğine erişmesidir. Bu da ancak daha esnek ve zengin ders materyalleri ile desteklenmiş, öğrencinin ilgi alanına hitap eden ve öğrencinin kendisini çekinmeden, sıkılmadan ifade etme isteği gösterdiği, konularının günlük hayatın yansımaları olduğu bir sınıf ortamında gerçek anlamda gerçekleştirilebilir. Sosyo-kültürel, pragmatik ve diğer dil dışı faktörler öğrenenin söz konusu yetiyi elde etmesinde gerekli olan diğer önemli faktörlerdir. Bunların edinimi ancak hedef dilin kültürüne özgü söz-eylem biçimlerinin değişik materyaller kullanılarak işlenmesi, iki kültürün farklılık gösteren yanlarının tanıtılması kısacası öğrenenin edinmeye çalıştığı dilin kültür dünyasına dalması ile mümkün olacaktır. Dersin başında hedefler ve değerlendirme ölçütleri açık ve net olarak ortaya konmalıdır. Değerlendirme ölçütleri yetkinlik yönelimi yaklaşımında yeniden tanımlanmıştır. Edinilen bilgilerin süreç içerisinde projelerde, sorun çözme odaklı çalışmalarda ve diğer çalışmalarda aktif olarak kullanılabilmesi ön planda tutulmaya çalışılır. Öğrenenin uygulama noktasında yaptığı hatalara yönelik bakış açısı da artık farklı değerlendirilir. Uygulama noktasında yapılan hatalar iletilmek istenen mesajın yanlış anlaşılmasına neden olmadığı sürece olumlu değerlendirilir.

Özellikle kültürlerarası yetilerin değerlendirilmesi noktasında çok daha hassas ölçütlere ihtiyaç olduğu gerçeği bu konuda araştırılması gereken daha bir çok konunun bulunduğu ortaya koymaktadır .

KAYNAKLAR

- Brooks, J. G. & Brooks, M. J. (1999). “In Search of Understanding: The Case for Constructivist Classrooms” Association for Supervision and Curriculum Development, New York, USA.
- CASPARI, D./GROTJAHN, R./KLEPPIN, K. (2008) Kompetenzorientierung und Aufgaben, in: TESCH, B. et al. (eds.): Bildungsstandards Französisch: konkret. Sekundarstufe 1: Grundlagen, Aufgabenbeispiele und Unterrichts Anregungen: Berlin, Cornelsen, 2008, 85-87.
- CAN, Tuncer (2004) “Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretmenlerinin Yetiştirilmesinde Kuram ve Uygulama Boyutuyla Oluşturmacı Yaklaşım”, Yüksek Lisans Tez Çalışması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili Eğitimi Bölümü, İstanbul.
- DEMİREL, Özcan (1992), ELT Methodology, Pegem Akademi, Ankara.
- Diller için Avrupa Ortak Başvuru metni (2001: 21) Milli Eğitim Bakanlığı
- JOHNSON, Marie Genevieve (2004), “ Constructivist Remediation: Correction in Context”, International Journal of Special Education, C. 19, S. 1, s.72 – 88.
- KILIÇ, Ebru – KARADENİZ, Şirin – KARATAŞ, Serçin (2003), “İnternet Destekli Yapıcı Öğrenme Ortamları”, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 2, s.149 – 160.
- PRAWAT, Richard S. (1992), “ Teachers’ Beliefs About Teaching and Learning: A Constructivist Perspective”. American Journal of Education, C.100, S.3, s. 354-395.